

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України
від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
(найменування центрального органу управління освітою, власника)

Донбаська державна машинобудівна академія

Кафедра економіки підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 «Економіка»»
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
факультет економіки та менеджменту
(назва інституту, факультету, відділення)

2016 – 2017 навчальний рік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни - засвоєння студентами знань щодо інноваційної спрямованості стратегії та тактики розвитку виробництва, інноваційної політики фірми, принципів і чинників її розвитку форм інновацій, методів та інструментарію її створення та способів реалізації.

Основне завдання вивчення дисципліни – є набуття теоретичних та практичних засад щодо вивчення процесів системи менеджменту інновацій; принципів державного регулювання і розробки інноваційної політики; панування методів управління інноваціями, фінансування інноваційної діяльності на підприємствах; удосконалення процесів прийняття рішень при розробці й реалізації інноваційних проектів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- важливість ролі інновацій в еволюції економічної системи. Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики держави. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва;

- зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Порівняльний аналіз національних інноваційних систем;

- моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдо інновація;

- складові елементи інноваційної політики фірми. Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми;

- особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. Критерії вибору оптимальних проектів інноваційного розвитку підприємства в нестабільному середовищі;

- оновлення продукції та оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Функціонально-економічне обґрунтування оновлення асортименту продукції;

- методологічні питання оцінки ефективності інновацій.

Вміти:

- виконувати фінансово-економічні розрахунки, проводити техніко-економічний аналіз інноваційних проектів,

- обґрунтовувати наукові, технічні і організаційні рішення на основі економічних критеріїв у рамках майбутньої професійної діяльності;

- проводити аналіз чинників ризику на етапах інноваційного циклу

- виконувати порівняльний аналіз ефективності інновацій на основі оціночних показників та пропонувати напрямки підвищення економічної ефективності інноваційних проектів.

Опанувати навиками:

- роботи з довідково – нормативною документацією і літературою;

- математичного розрахунку та обробки отриманих результатів;

- формулювання загальних і часткових висновків за результатами.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Економіка та організація інноваційної діяльності

Змістовний модуль 1. Становлення, сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку

Становлення та розвиток теорій інновацій.. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва. Інноваційні процеси. Науковість сучасного виробництва.

Література: [4, с. 40 – 71; 5, с. 7 – 10; 7, с. 10 – 50; 6, с. 6 – 90; 8, с. 3 – 42].

Тема 2. Основні категорії теорії інновацій.

Сутність сфери інноваційної діяльності, основні поняття. Система класифікації інновацій. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдо інновація. Життєвий цикл інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Література: [6, с. 39-41, 117 – 121; 2, с. 6-26, 69 – 78; 34, с. 7 – 40, 49-57; 5, с. 6 – 26; 6, с. 41 – 52].

Тема 3. Сутнісна характеристика інноваційних процесів

Загальна характеристика інноваційного процесу. Фундаментальні дослідження. Прикладні дослідження. Дослідно-конструкторські роботи. Модель інноваційного процесу. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Стратегічне планування інноваційних зрушень. Методи поточного планування. Концепція управління інноваційним розвитком підприємства.

Література: [12, с. 121 – 130; 2, с. 67 – 78; 3, с. 7 – 39; 10, с. 26 – 37; 6, с. 121 – 130; 7, с. 67 – 78; 4, с. 7 – 39; 5, с. 26 – 37].

Тема 4. Особливості створення інновацій та формування попиту на них.

Сутність попиту на інновації та засоби його відображення. Умови, за яких інновація стає товаром. Види попиту на інновації. Інноваційна продукція. Система планування та організація створення нового товару (роботи, послуги). Види попиту.

Література: [6, с. 130 – 178; 7, с. 88 – 126; 4, с. 72 – 98; 2, с. 41 – 66].

Тема 5. Інноваційна політика фірми. (2 години)

Інноваційний ланцюг. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики фірми. Чинники впливу на формування інноваційної політики. Вплив інноваційного процесу на структуру економіки.

Література: [6, с. 121 – 130; 2, с. 67 – 78; 34, с. 7 – 39; 12, с. 26 – 37].

Тема 6. Система керування інноваційними процесами. (2 години)

Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Ключові аспекти оперативного менеджменту. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого циклу інновацій.

Література: [26, с. 261 – 310; 27, с. 173 – 197; 34, с. 138 – 184].

Змістовний модуль 2. Інструментарій оцінки інноваційної діяльності підприємства.

Тема 1. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій.

Наукова організація як джерело формування та реалізації інновацій. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Специфіка венчурного бізнесу. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур.

Література: [3, с. 310 – 388; 7, с. 197 – 217; 4, с. 184 – 218; 2, с. 100 – 108; 6, с. 325 – 374].

Тема 2. Інтелектуальна власність у системі ринкових відносин.

Інновації як об'єкт інтелектуальної власності. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності. Права на використання об'єктів промисловості й інтелектуальної власності. Патент і ліцензія. Розрахунок вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінка вартості інновації як предмета ліцензії.

Література: [52, с. 114 – 133; 66, с. 209 – 247].

Тема 3. Фінансування інноваційних процесів.

Види фінансування інноваційних процесів. Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу. Лізингове фінансування та його особливості. Переваги та недоліки лізингового фінансування.

Література: [26, с. 388 – 477; 27, с. 217 – 257; 34, с. 218 – 260; 52, с. 133 – 150; 66, с. 402 – 410].

Тема 4. Регулювання та стимулювання інноваційної діяльності.

Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт. Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності. Мотиваційні аспекти інноваційної діяльності персоналу підприємства.

Література: [26, с. 477 – 569; 27, с. 237 – 311; 52, с. 150 – 201; 66, с. 410 – 438].

Тема 5. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності фірми.

Основі принципи вимірювання ефективності інноваційної діяльності. Економічне оцінювання соціальних результатів інноваційної діяльності. Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Класифікація та правила визначення суми економічних збитків. Інноваційний проект як об'єкт фінансування. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів.

Література: [6, с. 394-468, 494 – 518; 7, с. 340 – 361; 10, с. 301 – 384; 8, с. 140 – 161; 3, с. 281 – 305; 57, с. 4 – 185, 203 – 213].

Тема 6. Оцінка результатів інноваційної діяльності в умовах ризику.

Необхідність урахування рівня невизначеності під час прийняття проектних рішень. Поняття ризику та невизначеності. Способи зниження ризику при інноваційній діяльності. Резервування засобів на покриття непередбачених видатків.

Література: [5, с. 329 – 368; 7, с. 276 – 277; 9, с. 224 – 296].

Методичне забезпечення

1. Робоча програма повного курсу навчання за дисципліною «ЕОІД»
2. Конспект лекцій з дисципліни „ЕОІД”.
3. План практичних занять за дисципліною «ЕОІД» для денної форми навчання
4. План самостійної роботи студента за дисципліною «ЕОІД» для денної форми навчання
5. **ЕОІД: Навч. посібник. / [Рижиков В.С., Яковенко М.Н. та ін.] – К.: ЦУЛ, 2007. – 384 с.**

Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 01.12.1998 №284-XIV //Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №2-3. – Ст. 20.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №4-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №36. – Ст. 266.
3. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України, схвалена Постановою Верховної Ради України від 13.07.1999 р. №916-XIV //Голос України. – 3.08.1999. - №141 (2143). – С. 4-5.
4. Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 № 991-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №40. – Ст. 363.
5. Закон України «Про промислово-фінансові групи» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №23. – Ст. 88.
6. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник /[Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін.]; Під ред. проф. Волкова О.І., проф. Денисенка М.П. – К.: ВЦ «Професіонал», 2004. – 960 с. (базовий підручник).
7. Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник/ М.А. Йохна, В.В. Стадник – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 400 с.
8. Павленко І.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник/ І.А. Павленко. – К.: КНЕУ, 2006. – 204 с.
9. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент/ С.Д. ильенкова- М.: Банки и биржи. - 2001. – 327 с.
10. Проектний аналіз: Навч. посібник/ Рижигов В.С., Яковенко М.М. та ін.– К.: Центр учбової літератури, 2007. – 384 с.

Допоміжна

- 1 Економіка та організація інноваційної діяльності: посібник для самост. вивч. дисц./ Павленко І.А., Гончарова Н.П., Швиданенко Г.О.– К.: КНЕУ, 2002.- 150с.
- 2 Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі/ Б.В. Губський- К.: Конкорд. 2003. – 418 с.
- 3 Кваснюк Б.Є. Сучасні грані інвестиційної політики /Б.Є. Кваснюк, О.В. Величко/ Фінанси України. – 2003. - №11. - с.91 – 100.
- 4 Мазур В.Л. Приоритетні напрямки інвестиційної діяльності в промисловості України. /В.Л. Мазур, О.О. Смирнова/ Економіка. Фінанси. Право. – 2003. - №11. - с. 5 – 16.
- 5 Кваснюк Б.Е. Инвестиционная политика и воспроизводство в Украине. /Б.Е. Кваснюк/ Экономика Украины. - 2003. - №9. - с. 16 – 25.
- 6 Вакарин С.И. Инвестиции в Украине/ С.И. Вакарин - К.: Конкорд. - 2002. – 94с.
- 7 Симоненко Л.І. Інвестиційний процес в Україні в умовах перехідної економіки. /Л.І. Симоненко/ Фінанси України. - 2003. - №5. - с. 112 – 115.
- 8 Ватаманюк З.Г. Проблеми застосування динамічних методів оцінки інвестиційних проектів. /З.Г. Ватаманюк, М.В. Стирський/ Фінанси України. - 2003. - №5. - с. 5 – 10.
- 9 Сердюк В.Р. Інвестиційна криза в економіці України: аналіз ситуації. /В.Р. Сердюк, Ю.В. Кіндзерський/ Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2003. - №2. - с. 35 – 43.

10 Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління/ А.В. Гриньов. – Харків: ІНЖЕК, 2003. – 305 с.

11 Медынский В.Г., Скамай Л.Г. Инновационное предпринимательство: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 589 с.

12 Инновационный менеджмент: Учебное пособие /Под ред. Оголевой Л.Н. – М.: ИНФРА, 2002. – 237 с.

Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua – веб-сайт Верховної Ради України
2. www.ukrstat.gov.ua – веб-сайт Державного комітету статистики України
3. www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського
4. www.mon.gov.ua – веб-сайт Міністерства освіти і науки України
5. www.dgma.donetsk.ua – веб-сайт Донбаської державної машинобудівної академії